

Bilgi Profesyonellerinin Eğitiminde 40 Yıl: Hacettepe Üniversitesinin Lisans Programındaki Değişiklikler

40 Years in the Education of Information Professionals: Changes in the Undergraduate Program of Hacettepe University

İrfan Çakın*

Öz

Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün kuruluşundan bu yana geçen 40 yıllık sürede lisans programında birçok kez değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerin bazıları dar, bazıları da son derece kapsamlıdır. Bu çalışmanın amacı, programlardaki kapsamlı değişikliklerin ne zaman, niçin ve nasıl gerçekleştirildiklerini uygulandıkları dönemler itibariyle incelemektir. Lisans programları arasında gözlenen anlamlı farklılıklar kısmen bilgi teknolojilerindeki gelişmelerden, kısmen mesleki anlayış farklılığından, kısmen de ülkenin kendine özgü koşullarından kaynaklanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: *bilgi profesyonelleri; bilgi profesyonellerinin eğitimi; kütüphanecilik eğitimi; lisans programları*

Abstract

There have been many changes in the undergraduate programs of the Department of Information Management, Hacettepe University, since its foundation 40 years ago. Some of these changes are wide in scope, and some are narrow. The aim of this study is to find answers to the questions such as when, why, and how these "wide in scope" changes in the undergraduate programs have been implemented. The differences between the programs seem to be the by-product of changes in

---

* Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.
e-posta: irfan@hacettepe.edu.tr

technological developments, professional understanding and the particular characteristics of the country.

Keywords: *information professionals; education of information professionals; library education, undergraduate programs*

Giriş

Bilgi profesyonellerini yetiştirme sorumluluğunu taşıyan akademik birimlerin öğretim programlarını sürekli olarak gözden geçirmek, sorgulamak ve çok yönlü gelişmeler doğrultusunda uygun buldukları düzenlemeleri yapmak gibi bir zorunlulukları vardır. Bu birimler tarafından yetiştirilen profesyonellerin kayıtlı her türlü bilgiye erişimi sağlayacak hizmetleri yürütebilecek, yönlendirebilecek ve geliştirebilecek bilgi, beceri, teknik ve davranışlardan oluşan mesleki birikime sahip olması beklenir. Bu nitelikler edinilmeden profesyonellikten söz etmek mümkün değildir. Bilgi ve belge yönetimi bölümlerinin öğretim programları, böylesi nitelikleri öğrencilere kazandıracak ve bu doğrultuda onlarda istendik değişimler gerçekleştirecek her türlü etkinliği içeren tasarımlardır. Bu tasarımlar eğitim ve öğretim sürecinin etkin ve planlı bir şekilde yürütülmesi için oldukça önemlidir. İlgili oldukları alanda günün gerçeklerine ve gereksinimlerine cevap vermeleri gerekir. Ancak değişen toplumsal, ekonomik, politik, teknolojik koşullar öğretim programlarının da değişimini gerekli kılmaktadır.

Daha dün sayılacak kadar kısa bir süre önce ülkelerin gelişmişlik düzeyleri sanayileşmişlik oranlarıyla ölçülürken, bugün gelişmişliği belirleyen öge, ülkelerin bilgi üretiminde, kullanımında ve uygulanmasında erişilen düzeydir. Öncelikle, kabul edilmesi gereken bir gerçekle karşı karşıyayız: Bu gerçek değişimin sürekli olduğu, her meslek gibi bilgi profesyonellerini de etkilediği ve biçimlendirdiğidir. Tarihsel süreçlere bakıldığında tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişte yaşanan önemli olayların bilgi merkezlerinin ve bilgi profesyonelliğinin üzerinde büyük ve anlamlı etkileri olmuştur (Çakın, 1999b). Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişin yaşandığı son kırk-elli yıldır da benzer bir süreç yaşanmakta, değişim rüzgarları bilgi ve belge yönetiminin neredeyse her boyutunu etkilemektedir. Etkilenmeyen bir boyut pek kalmamış gibidir. Bilgi merkezleri açısından, bilgi kaynakları açısından, kullanıcılar açısından, sunulan hizmetler açısından çok yönlü bir etkilenme söz konusudur. Böylesine hızlı ve sürekli değişim ortamında bilgi hizmeti sunma konumundaki bilgi profesyonellerinin nasıl

yetiştirilmesi gerektiği, mesleki literatürde öncelikli bir alan olarak önemini hep korumuş, korumaya da devam etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün, geride bıraktığı 40 yıllık sürede, çeşitli gerekçelerle gözden geçirerek yenilediği lisans programlarının hangi aşamalardan geçerek bugünlere ulaştığını yansıtmaya çalışmaktır. Lisans programlarındaki değişikliklerin bazıları oldukça dar, bazıları da son derece kapsamlıdır. Bu çalışmaya konu olan kapsamlı değişikliklerin ne zaman, hangi gerekçelerle, nasıl oluşturuldukları hakkındaki bilgilerin büyük çoğunluğu, Bölüm Başkanlığının ilgili dönemlerde ürettiği belgelerden ve yazışmalardan, konuyla ilgili yapılmış yayınlardan ve kısmen de bireysel gözlem ve duyumlardan sağlanmıştır.

Lisans programlarındaki kapsamlı değişikliklerin geçerli oldukları dönemler sırasıyla (1974/75 – 1978/79), (1979/80 – 1992/93), (1993/94 – 2001/02), (2002/03 – 2010/11) ve (2011/12 ve sonrası) olarak belirlenmiş olup, bu programlar her dönemde birinci sınıftan başlayarak uygulamaya konulmuştur. Dönemsel bulgulara, dönemlerin içinde yer aldıkları onar yıllık zaman dilimleri başlıkları altında yer verilmiştir. Böylelikle, onar yıllık dönemler içinde yaşanan sosyal, ekonomik, politik ve teknolojik gelişmelerin programlar üzerindeki etkilerinin daha kolay farkedileceği düşünülmüştür.

1970'ler

1974/75 - 1979/80 öğretim yılları arasında uygulanan lisans programının felsefi temelleri ve uygulama ilkeleri, Enstitünün kuruluş aşamasında ABD'den davet edilen Thomas Minder ile Fulbright kanalıyla kısa bir süre için getirilen Dr. Benjamin Whitten'in çalışmaları sonucunda şekillenmiştir. Kurucuları lisans programı açmaya yönlendiren nedenlerin başında, iki yıldır devam eden lisansüstü eğitimden edinilen olumlu izlenimler gelmektedir. Ayrıca, bu dönemde ülke kütüphanelerinde görev yapan nitelikli insan gücünün yok denecek kadar az olmasının, yüksek lisans programına kayıt yaptıranların “özellikle yabancı dil, yeni teknolojiler ve bilimsel yöntemler” konularında yetersizliklerinin böyle bir kararda etkili olduğu anlaşılmaktadır (Tuncer, 2007, s. 16).

Uygulamaya konulan lisans programının temel amacı, “her tür kütüphanede uygulama düzeyinde başarılı hizmetler verebilecek, gerektiğinde kütüphane yönetimi düzeyinde de sorumluluk alabilecek nitelikte profesyoneller yetiştirmek” olarak, özel amaçları ise;

- “Teknolojik gelişmeler ve uygulamalar (bilgisayarları da kapsayan bir yaklaşımla) konularında bilgi ve beceri kazandırmak,
- Kütüphaneciliğin ilke ve uygulamaları hakkında eğitmek ve öğrencilerin genel kültür düzeylerinin gelişmesine katkıda bulunmak,
- Ülkenin karakteristikleri çerçevesinde gerekli olan Osmanlıca, İngilizce ve diğer modern dilleri öğretmek,
- Öğrencilerin yazma ve nadir eserler ile arşivcilik alanlarında hizmet verecek niteliklerle donatılmasını sağlamak,
- Bilimsel araştırma yöntemleri ve uygulamaları hakkında öğrencileri yetiştirmek,
- Başarılı öğrencileri yüksek lisans programına yönlendirerek, lisansüstü programlara nitelikli öğrenci girdisi sağlamak” olarak saptanmıştır (Gelfand, 1977, s. 4).

Bu amaçlar doğrultusunda hazırlanan Bölüm ders programının onaylanması ve uygulamaya konulmasıyla birlikte, 1972/73 öğretim yılından beri Mezuniyet Sonrası Eğitim Fakültesi (MESEF) bünyesinde lisansüstü düzeyde faaliyet gösteren Kütüphanecilik ve Dokümantasyon Enstitüsünün idari ve akademik yapısı değiştirilmiştir; “Kütüphanecilik Bölümü” olarak Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi içinde yeniden yapılandırılmıştır. Bu dönemde Hacettepe Üniversitesinin herhangi bir bölümüne kayıt yaptırmış öğrencilerin birinci sınıfa başlamadan önce, bir yıl süreyle İngilizce hazırlık eğitimi almaları ve yeterlik sınavında başarılı olmaları gerektiğinden, Bölüme girme hakkı kazanmış öğrencilerden dördünün yabancı dil barajını atlayabilmiş olması nedeniyle, lisans programına dört öğrenciyle başlanmıştır (Tuncer, 2007, s. 16).

Bir yıl sonra, uygulamada karşılaşılan birtakım sorunlar nedeniyle lisans programında bazı değişikliklerin yapıldığını görmekteyiz. Birinci sınıfın güz ve bahar sömestresindeki bazı derslerin programdan çıkarılıp yerlerine başkalarının eklenmesi, üst sınıfların ders programlarında da değişikliklere neden olmuştur: Örneğin birinci yılda, “Fen Bilimleri I ve II” derslerinin yerine “Bilim Tarihi” ve “Sosyal Antropolojiye Giriş” dersleri; “Sosyal ve Beşeri Bilimler I, II” yerine “Psikolojiye Giriş” ve “Dil Biliminde Alan Çalışması” dersleri konmuş ve ayrıca, “Klasik Türkçe Metinler I, II” derslerinin adı da “Osmanlıca I, II” olarak değiştirilmiştir. İkinci yılda ise, “Araştırma Metodları” dersi bahar sömestresinden güze taşınmış, bahar dönemindeki “Yazı Hazırlama Teknikleri” dersi yerine ise üçüncü yıl güz sömestresinden taşınan “Kütüphane İşlemleri” dersi konmuştur (bk: Ek 1).

1970’li yılların sonlarına değin herhangi bir değışikliğe uğramadan uygulanan bu program konusunda değerlendirme yapan Prof. Tuncer’e göre:

. . . dil konusuna ağırlık verilmişti. Amaç, kütüphanecinin İngilizce yanında en az bir Batı dili (Fransızca veya Almanca); bir de Osmanlıca’nın kökeninde olan dillerden (Farsça veya Arapça) birini, en azından eline aldığı kaynağı değerlendirebilecek kadar öğrenebilmesiydi. İngilizce dersleri azalarak da olsa devam etmekteydi. Böylece, kültürü geniş, İngilizceye hakim, Batı ve Orta Doğu dillerine aşına, meslek bilgisi sağlam ve teknolojik yeniliklerin bilincinde kütüphaneciler yetiştirilmesi amaçlanmıştı. Gerçekten de bu lisans programı o günün koşullarında donanımlı bir kuşak yetiştirdi ve meslek eğitimine yeni bir yaklaşım getirdi. (Tuncer, 2007, ss. 16-17).

Bölümün kurucusu Prof. Dr. İlhan Kum’un lisans programının yeterliliği ve geliştirilmesi konusunda UNESCO’dan “alanda uzman” biri tarafından rapor hazırlanması talebi üzerine, M.A. Gelfand 17 Kasım - 13 Aralık 1976 tarihleri arasında Ankara’ya gelerek incelemeler ve görüşmeler yapmıştır. UNESCO tarafından Şubat 1977’de yayımlanan bu raporda, lisans programının ciddi bir çalışmanın ürünü olduğuna dikkat çekilmekte, geliştirilmesi konusunda da bazı öneriler yapılmaktadır (Gelfand, 1977, ss. 7-8). Bunlar arasında başlıcaları özetle şunlardır:

- Türkiye’nin Doğu ile Batı arasındaki coğrafik konumu ve kültürel yapısı nedeniyle, lisans programında dil eğitime ağırlık verilmesi yerinde bir uygulamadır. Programda ayrıca ekonomi, siyaset bilimi, modern Türk edebiyatı ve felsefe konularına da yer verilmelidir.
- Programda yer alan “Sistem Analizi”, “Elektronik Bilgi İşlem”, “Programlama”, “Kütüphane Otomasyonu” dersleri kütüphanecilik eğitimi açısından gerekli ve övgüye değerlidir. UNESCO, ulusal enformasyon sistemlerinin oluşturulması kapsamında, kütüphanecilere eğitimleri sırasında bilgisayar kullanma becerisinin kazandırılmasını desteklemektedir.
- Geleneksel kütüphanecilik konuları programda yeterince yer almaktadır. “Kataloglama ve Sınıflama”, “Müracaat ve Bibliyografya” gibi uygulama gerektiren derslerin Beytepe’deki yeni kütüphane binasında, bu iş için ayrılan özel bir derslikte yapılması daha yararlı olur.
- “Kütüphane İşlemleri” dersinin içeriği yeterince açık değildir. Bu dersin kataloglama ve sınıflama dışındaki teknik hizmet konularını içerecek bir biçimde yeniden yapılandırılması gerekir. Ders programına “Kitap Seçimi

ve Derme Geliştirme”, “Okuma Alışkanlığı”, “Türk Kütüphaneciliğinin ve Bilgi Merkezlerinin Sorunları” derslerinin eklenmesi uygun olacaktır.

- Kuramsal bilgilerin çalışma ortamında nasıl uygulandığı konusunda öğrencilerin gözlem yapmasına ve beceri kazanmasına yardımcı olacak stajın ders programında yer almaması önemli bir eksikliktir. Staj ders programına eklenmelidir. .
- Kütüphanecilik ve bilgilim alanındaki literatürün genelde İngilizce olduğu düşünülürse, ders programındaki bazı derslerin İngilizce yapılması mesleki açıdan yararlı olacaktır.

Gelfand’ın önerileri arasında yer alan staj konusu hakkında gerekli değişiklik hemen yapılmış, diğerleri için de çalışmalar başlatılmıştır (Tuncer, 2007, s. 17).

1980’ler

1979/80 – 1991/92 dönemi lisans programının hazırlanmasında kısmen Gelfand tarafından hazırlanan raporun, kısmen akademik kadrodaki genişlemenin, kısmen de toplumsal gelişmelerin rolü olduğu görülmektedir. Bu dönemde bazı dersler programdan kaldırılmış, bazı derslerin içerikleri geliştirilmiş, bazı yeni dersler de eklenmiştir: Örneğin “Kütüphane Tipleri” dersi, “Halk Kütüphaneleri”, “Okul Kütüphaneleri”, “Araştırma Kütüphaneleri” ve “Çocuk Kütüphaneleri” olarak ayrıştırılırken; “Kitap ve Kütüphanelerin Gelişimi”, “Transkripsiyon ve Transliterasyon”, “Dokümantasyon”, “Arşiv” gibi yeni dersler programa eklenmiş; “Kütüphane İşlemleri”, “Kütüphane Otomasyonu”, “Nadir Eser ve Nadir Eser Kütüphaneciliği” gibi bazı derslerin içerikleri yeniden elden geçirilerek beklentilere uyumlu hale getirilmiştir (bk: Ek 2). Bu dönemde lisans programına ilişkin en büyük olumsuzluk, Yükseköğretim Kurulu kararı gereği, 1981/82 öğretim yılından başlayarak İngilizce hazırlık programının sonlandırılarak yerine, birinci yıldan başlayarak dört sömestre boyunca üçer kredilik İngilizce derslerinin eklenmesi olmuştur.

12 Eylül 1980 darbesi sonrası üniversitelerin yönetiminde ortaya çıkan merkezîyetçilik anlayışı, benzer adlarla farklı üniversitelerde faaliyet gösteren bölümler arasında %70 oranında örtüşen ders programlarının geliştirilmesi zorunluluğunu da beraberinde getirmiştir.

Üniversitelerarası Kurul’un 23 Aralık 1982 tarihli önerisine uygun olarak,

Fen-Edebiyat ve Edebiyat Fakülteleri Dekanlarının 20 Temmuz 1983'te yaptıkları toplantıda aldıkları karar çerçevesinde, her alanda olduğu gibi, kütüphanecilik alanında da ilgili bölümlerin bir araya gelerek ortak bir ders programı geliştirmeleri istenmiştir. Kütüphanecilik alanında ortak bir program geliştirme konusunda ilk toplantı, 1 Eylül 1983 tarihinde Marmara Üniversitesinde yapılır. Ankara ve İstanbul Üniversitesi kütüphanecilik bölümleri temsilcilerinden oluşan Kütüphanecilik Alt Komisyonu'nun¹ önceden yaptığı hazırlıklar ışığında geliştirdiği lisans programı aynı tarihli bir tutanakla Marmara Üniversitesi Rektörlük Makamına sunulmuştur. Toplantı tutanağında ayrıca, kütüphanecilik bölümlerinin “ileride üç anabilim dalından oluşması, adlarının “Kütüphanecilik Bilimi”, “Arşiv Bilimi”, “Bilgi Bilimi” olması önerilmektedir.

Ankara, İstanbul ve Hacettepe Üniversitelerindeki kütüphanecilik bölümlerinin Kütüphanecilik Alt Komisyonu'nun hazırladığı ortak ders programı çalışması hakkında olumsuz görüşleri, ilgili bölümlerin yetkililerinin bir araya gelerek yeni bir çalışma yapmalarını zorunlu kılar. İlk toplantı 27 Ekim 1983 tarihinde Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümünde gerçekleştirilir.² Birkaç ay boyunca, çeşitli aralıklarla her bölümden 2-3 temsilcinin katıldığı bu toplantılarda çağdaş gelişmeler ışığında etkin bir lisans programının oluşturulması için hangi derslerin nasıl bir içerikle ele alınması gerektiği tartışılmıştır. İlk iki yılda verilecek dersler konusunda fikir birliğine varılarak, lisans programında %70 oranında birlikteliğin sağlanması yolunda çalışmaların sürdürülmesi genelde benimsenmiştir. Bu toplantılarda ayrıca, kütüphanecilik bölümlerinin arşivcilerin ve dokümantalistlerin yetiştirilmesi konusunda da sorumlulukları bulunduğu, ders programlarındaki üçer kredilik “arşivcilik” ve “dokümantasyon” dersleriyle arşivci ya da dokümantalist yetiştirilemeyeceği görüşülmüş ve her bölümünün kendi üniversitesi aracılığıyla “Kütüphanecilik”, “Arşivcilik” ve “Dokümantasyon-Enformasyon” diye üç anabilim dalı düzeyinde yapılanmak üzere Yükseköğretim Kurulu'na başvurması ilke olarak kabul edilmiştir (Çakın, 2005, s. 15).

1990'lar

1992/93 – 2001/02 öğretim yılları arasında, kütüphanecilik bölümlerinin üç anabilim dalında lisans programları uygulaması olayının düşünsel altyapısı 80'li yıllarda hazırlanmıştır. Bu oluşumda, '80'li yılların başında ülkenin siyasi gündeminde

¹ Komisyon Ankara Üniversitesi'nden Osman Ersoy ile İstanbul Üniversitesi'nden Meral Alpay ve İsmail Erünsal'dan oluşturulmuştur.

² Toplantıya Hacettepe Üniversitesi'nden İlhan Kum, Nilüfer Tuncer ve İrfan Çakın katılmışlardır.

sıklıkla yer alan “sözde Ermeni soykırımı” tartışmaları önemli yer tutmaktadır. Yapılan tartışmaların bir uzantısı olarak, Osmanlı arşivlerinin en kısa sürede düzenlenerek kullanıma açılması ve bunun için gerekli önlemlerin alınması çeşitli amaçlı toplantılarda sıklıkla gündeme getirilmiştir. Bu doğrultuda, arşivcilik hizmetlerini yürütecek elemanların yetiştirilmesi için en uygun yerin üniversitelerin “kütüphanecilik bölümleri” olduğu kabul edilerek, “arşivciliğin” başlı başına bir anabilim dalı olarak bu bölüm içinde yapılandırılması genelde benimsenmiştir. Daha sonra bu amaçla yapılan tartışmalarda, bu oluşuma “dokümantasyon ve enformasyon” alanının da eklenmesi kütüphanecilik kamuoyunun çabalarıyla gerçekleşmiştir.

Kütüphanecilik bölümlerinin kendi aralarında üç anabilim dalı olarak yeniden yapılanması konusunda ortak bir görüşe varmalarından yaklaşık iki yıl sonra, bu konu UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, Kütüphanecilik-Dokümantasyon ve Arşiv İhtisas Komitesi’nde de tartışılarak benimsenmiş ve öneri, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu aracılığıyla 3 Mart 1986 tarihinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı’na iletilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu’nun UNESCO Türkiye Milli Komisyonuna 20 Haziran 1986 tarihli gönderdiği cevabi yazıda, “Yükseköğretim kurumlarımızın Kütüphanecilik Bölümleri bünyesinde Dokümantasyon ve Arşiv Anabilim Dallarının ihdası isteğinin üniversitemizce memnuniyetle karşılanmış olup, önerinizin temin edilecek kadrolar sonrası yeni birimler kurulması ile ilgili çalışmalar sırasında dikkate alınacağı” belirtilmiştir (Çakın, 2005, s. 16). Böylelikle, ülkemizde bilgi profesyonellerinin eğitimi sürecinde yeni bir dönem başlatılır. Kütüphanecilik bölümlerinin sorumluluğu kütüphanecilerin yanı sıra arşivcilerin ve dokümantalistlerin yetiştirilmesini de kapsayacak bir biçimde genişletilmiş olur.

Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Başkanlığının 6 Mayıs 1991 tarihinde Edebiyat Fakültesi Dekanlığına gönderdiği yazıda, son yirmi yılda yaşanan gelişmelerin lisans programında bazı düzenlemelerin yapılmasını zorunlu kıldığı belirtilmektedir. Yapılması istenilen düzenlemeler üç başlık altında toplanmıştır.

- 1) İngilizce hazırlık programının başlatılması: Kütüphanecilik mesleği açısından yabancı dilin özellikle İngilizcenin çok önemli olduğu vurgulanarak, 1981/82 öğretim yılında sonlandırılan İngilizce hazırlık programının yeniden başlatılması istenmekte,
- 2) Programdaki bazı derslerin İngilizce yapılması: Hacettepe Üniversitesi Senatosunun yabancı dil hazırlık programı uygulaması için lisans progra-

mındaki derslerin en az %30'unun yabancı dilde verilmesi ilke kararı çerçevesinde, Bölümün akademik kadrosunun bu koşulu yerine getirebilecek nicelik ve nitelikte olduğu vurgulanmakta,

- 3) Bölümün üç anabilim dalına ayrılması: Yükseköğretim Kurulu'nun bu konudaki olumlu görüşüne atıfta bulunulan yazıda, Ankara ve İstanbul Üniversitelerindeki kütüphanecilik bölümlerinin 1988/89 öğretim yılından beri üç anabilim dalına ayrıldıkları belirtilerek, benzer bir yapılanmanın Hacettepe'de de gerçekleştirilmesi için gereğinin yapılması talep edilmiştir.

Hacettepe Üniversitesinde üç anabilim dalındaki lisans programları uygulamasına 1993/94 öğretim yılında geçilir. Programların ilk iki yılı ortak alınan derslerden, son iki yılı ise her programın kendine özgü kuramsal ve uygulamalı derslerinden oluşmaktadır (bk: Ek 3/a, 3/b, Ek 3/c). Bu derslerin en az %30'unun İngilizce yapılması koşulunun uygulanmasıyla İngilizce hazırlık eğitimi programı yeniden başlatılır.

1993/94 – 2001/02 döneminin hemen başlarında, Bölümün teknolojik alt yapısını oluşturmak amacıyla yürütülen Milli Kütüphane Projesinden sağlanan gelirle, öğretim elemanları ve öğrencilerin kullanımları için Novell tabanlı yerel bir ağ üzerinden çalışan bilgisayar laboratuvarı kurulmuş ve böylelikle öğrencilere laboratuvar ortamında uygulamalar yapma fırsatını yaratılmıştır. Bu dönemde üç anabilim dalına ayrılma sonrası üst yönetimler tarafından sağlanacağı düşünülen, başta idari ve akademik kadrolar olmak üzere çok yönlü destek hiç bir zaman sağlanamamıştır. Buna karşın Yükseköğretim Kurulu tarafından her anabilim dalı için belirlenen öğrenci kontenjanlarının olanaklar yeterince dikkate alınmadan bu dönemden başlayarak sürekli bir şekilde artırılması akademik faaliyetlerin yürütülmesinde ciddi sorunlar yaşanmasına neden olmuştur.

2000'ler

90'lı yılların sonlarına doğru, üç anabilim dalında programlar yürütmenin ortaya çıkardığı öncekilerden çok daha farklı boyutlarda çeşitli sorunlarla karşılaşmıştır. Bu sorunlardan bazıları anabilim dallarının kendilerine özgü beklentilerinden, bazıları bilgi teknolojilerindeki gelişmelerin ders programlarına yeterince yansıtılmamasından, bazıları idari ve akademik personel yetersizliğinden, bazıları da Bölüme kayıt yaptıran öğrencilerin nitelik ve niceliğinden kaynaklanmaktadır. Bu

sorunların Bölüm Akademik Kurulunda zaman zaman gündeme getirilerek tartışıldığı, değerlendirildiği ve giderilmesi konusunda önerilerin geliştirildiği anlaşılmaktadır (Çakın, 1999b, ss. 144-145). Bu bağlamda karşılaşılan sorunlar arasında başlıcaları şunlardır:

- Bilgi teknolojilerindeki gelişmeler, aralarında benzerlikten çok ayrılıklar olduğu sayılısıyla başlatılan üç anabilim dalındaki farklı lisans programı uygulamasını anlamsızlaştırmıştır. Anabilim dallarından herhangi birinden mezun olan bir öğrenci, mezun olduğu anabilim dalı dikkate alınmaksızın diğer anabilim dallarının ilgi alanlarına giren alanlarda da iş bulabilmekte ve çalışabilmektedir.
- Mezunlar her yıl daha da artan sayıda özel sektör kuruluşlarında istihdam olanağı bulmaktadır. Bu kuruluşlarda mezunlardan talep edilen hizmetlerin boyutları, öğrencilere mesleki bilgi, beceri, teknik ve alışkanlıkların üç anabilim dalını kapsayan bir birikim ve bütünlükle kazandırılmasını öngörmektedir.
- Bölüm adının “kütüphanecilik” olması nedeniyle, bu terim hem başlı başına bir bilim dalını hem de içinde “arşivciliği”, “dokümantasyon ve enformasyonu” barındıran şemsiye bir kavram olarak kullanılmaktadır. Bu durum özellikle Arşivcilik Anabilim Dalı ile Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı öğrencileri ve mezunlarının tepkilerine yol açmakta ve eleştirilmektedir.
- Lisans programlarında bilgi profesyonellerinin eğitiminde uzun süre ege-men olan geleneksel yaklaşımın izleri görülmektedir. Bilgi teknolojilerindeki gelişmeler, bilgi hizmetleri anlayışında değişikliklere yol açmış kullanıcı talep ve beklentilerine uygun bilgi sistemlerinin oluşturulmasını ve geliştirilmesini ön plana çıkarmıştır. Yürütülen ders programlarında bilgi hizmetlerinin hedef kitlesi olan kullanıcıların niteliklerini, bilgi arama davranışlarını ve beklentilerini saptama, onlara daha uygun hizmet verme konularında formasyon kazandıran derslere yeterince yer verilmemiştir.
- Bilgi teknolojilerindeki gelişmelerin neden olduğu yeni hizmet anlayışı, öğrencilerin güncel bilgi ve becerilerle donatılmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Bilgi merkezlerinin teknolojiden yoğun bir şekilde yararlandıkları ve teknolojinin bilgi profesyonellerine yeni iş olanakları yarattığı göz önüne alınırsa, öğrencilere bu bilgi ve becerileri kazandıracak yeni dersler açılmalıdır (Çakın, 2000, ss. 5-8).

Yukarıda belirtilen sorunların giderilmesi ve bu doğrultuda yeni bir yapılanmaya gidilmesi amacıyla hazırlanan öneri paketi, 2000 yılının hemen başlarında mesleki kamuoyunun görüşlerine sunulmuştur. Bu pakette şu hususlara yer verilmiştir (Çakın, 2000, ss. 5-8).

I. Üç anabilim dalında yürütülen programların tek program olarak yeniden yapılandırılması.

Bu çerçevede hazırlanacak yeni lisans programının vizyonu, “İster kütüphane, arşiv, dokümantasyon merkezi gibi geleneksel kuruluşlarda isterse yeni yeni ortaya çıkan ya da çıkacak olan bilgiye dayalı çalışma alanlarında olsun, kayıtlı her türlü bilginin sağlanmasına, düzenlenmesine, erişimine, yeniden biçimlendirilmesine, iletilmesine ve korunmasına yönelik çeşitli bilgi hizmetlerini yürütebilecek, yönlendirebilecek ve geliştirecek düzeyde nitelikli insan gücünü yetiştirmek” olarak tanımlanmıştır. Bu madde kapsamında üzerinde özenle durulan konulardan başlıcaları:

- Bilgi profesyonelinin asgari düzeyde sahip olması gereken niteliklerin kazandırılmasına yönelik temel derslerin “zorunlu” statüde programda yer alması,
- Öğrencilerin ilgi alanlarına ve isteklerine göre bilgi ve beceri edinmelerine fırsat verecek derslerin “seçmeli” statüde olması,
- Bilgi teknolojilerindeki gelişmelerin ve bu gelişmelerin yol açtığı uygulamaların ders programlarına olabildiğince yansıtılması,
- Bilimsel bilgiye erişimin de kendi içinde uzmanlık gerektirmesinden hareketle “Sosyal ve İnsan Bilimlerinde” “Fen Bilimlerinde”, “Tıpta” ve “İş Dünyasında” hizmet verebilecek bilgi profesyonellerinin yetiştirilmesinin sağlanmasıdır.

II. Bölüm adının “bilgi ve belge yönetimi bölümü” olarak değiştirilmesi.

Kütüphanecilik bölümlerinin sadece kütüphaneci yetiştirmediği ayrıca, arşivci ve dokümantalist gibi kurumsal düzeyde hizmet veren profesyoneller yetiştirdiği; bunun yanı sıra, mezunların çeşitli sektörlerde bilginin yönetimine yönelik sorumluluklar da yüklendikleri dikkate alınarak, bölüm adının “Bilgi ve Belge Yönetimi” olarak değiştirilmesi istenmektedir. Böylelikle “bilgi ve belge yönetimi” kavramının çeşitli ortamlarda her türlü bilgi hizmeti için olduğu kadar, bu işlerle uğraşan profesyonelleri de içine alan bir şemsiye terim, bir üst kimlik olabileceği

ifade edilmektedir.

III. Bölüme kabul edilecek öğrencilerin ÖSS puan türünün “eşit ağırlıklı” olması.

Kütüphanecilik bölümlerine kayıt yaptıracaklarda aranılan ortaöğretim ÖSS puanı türünün “Türkçe-Sosyal” değil, “Türkçe-Matematik”ten oluşan “eşit ağırlıklı” puan türü olması istenmekte; bilgi hizmetlerinin teknoloji ile olan ilişkisi nedeniyle, bilgi ve belge yönetimi alanında öğrenim göreceklein “eşit ağırlıklı” çıkışlı olmalarının öğrenci niteliğini yükselteceği, derslerin verimliliğini artıracakğı ifade edilmektedir (Çakın, 2000, ss. 9-13).

Hacettepe Üniversitesi tarafından Yükseköğretim Kurulu’na sunulan öneri paketi ve yeni ders programı Yükseköğretim Kurulunun 29 Ocak 2002 tarihli Yürütme Kurulu toplantısında incelenerek, 2547 sayılı Kanun’un 2880 sayılı Kanunla değişik 7/d-2 ve 7/h maddeleri uyarınca, 2002/03 öğretim yılından itibaren ilgili diğer üniversitelerde de uygulanmak üzere kabul edilmiştir (bkz. Ek 4).

2010’lar

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölüm Başkanlığının 4 Ocak 2011 tarihli Edebiyat Fakültesi Dekanlığına gönderdiği lisans programında değişiklik yapılması hakkındaki yazısında, “lisans düzeyinde yaklaşık 35 yıldır eğitim veren Bölümün[n]. . . teknolojik ve toplumsal gelişmelere ayak uydurmak ve Bilgi Toplumunun ihtiyaç duyduğu bilgi profesyonellerini yetiştirmek için ders programlarını zaman zaman güncelleme gereği” duyduğu; “son yıllarda meydana gelen teknolojik ve toplumsal gelişmelere bağlı olarak İnternet’in ve sosyal ağların yoğun bir biçimde kullanılması ve kullanıcıların buldukları ortamlardan bilgi kaynaklarına ve bilgi hizmetlerine uzaktan erişmeye başlamalarının bir bilim disiplini olarak Bilgi ve Belge Yönetimini de büyük ölçüde” etkilediği dile getirilmekte ve lisans programına ilişkin değişiklik talebinin genel gerekçesi olarak da şu açıklamalara yer verilmektedir:

Bilgi ve Belge Yönetimi olarak adlandırılan bu uzmanlık alanının bilgi hizmetleri ve bilgi sistemleri tasarlama, işletme ve yönetmeyle ilgili hem teknik bir yönü hem de kullanıcıların bilgi arama, bulma, değerlendirme, sınıflama, kullanma ve paylaşma davranışları açısından sosyal bilimlere ilgilendiren bir yönü bulunmaktadır. Öte yandan, mevcut bilgi kaynaklarının dijital ortamlara aktarılması ve yeni bilgilerin çoğunlukla dijital olarak üretilmesi bilgi yönetimi ile ilgili uzmanlık alanlarının (bilgi araştırmaları,

kütüphanecilik, arşivcilik, belge yönetimi, bilişim, bilgisayar mühendisliği, vb. gibi) da “yakınsaması” na neden olmaktadır. Kütüphane, arşiv, bilgi merkezi ve bilgi işlem merkezi gibi “bellek kuruluşları” nda bilgi yönetimiyle ilgili süreçler giderek birbirine benzemektedir. Metin, resim, ses, görüntü içeren her tür bilgi kaynağına ağ ortamından kolayca erişim sağlanması, geleneksel kütüphane materyallerinin dijitalleştirilerek ağ ortamına aktarılması bilgi hizmetlerinin de büyük bir dönüşüm geçirmesine ve yakınsamasına yol açmaktadır. Yakınsama kütüphane, arşiv ve müzelerin kendi bilgi kaynakları ve hizmetleriyle Web aracılığıyla erişilenlerin bütünlleştirilmesini gerektirmektedir.

Yakınsama bilgi yöneticilerini, kütüphanecileri ve arşivcileri de etkilediğinden bilgi ve belge yönetimi eğitimi veren bölümlerin de yakınsamaya hazır olmaları, bilgi profesyonellerinin hızla eskiyen bilgi ve becerilerini yenilemek için esnek ve disiplinler arası programlar sunmaları gerekmektedir. Öte yandan, Bilgi ve Belge Yönetimi bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin de beklentileri yükselmektedir. Bölümlerden mezun olan çok sayıda öğrenci bilgi mimarisi, web tasarımı, kullanılabilirlik uzmanlığı, etkileşim tasarımı gibi bilgi ve becerilere önem veren yeni iş alanlarında çalışmayı arzu etmektedirler.

Bölüm Başkanlığı tarafından hazırlanan “Nasıl bir Bilgi ve Belge Yönetimi Eğitimi”³ başlıklı belgede, 2002/03 Öğretim Yılından beri uygulanan lisans programına yönelik eleştiriler şunlardır:

- Zorunlu ders sayısı fazla, seçmeli ders sayısı azdır.
- Dersler yıllara göre dengeli dağılmamıştır.
- Öğrencilerin seçmeli derslerden aldıkları kredi, toplam kredinin %18’idir. Bazı seçmeli dersler hemen hemen bütün öğrenciler tarafından seçilirken bazıları pek seçilmemektedir.
- Derslerin içerikleri zaman zaman örtüşebilmektedir.
- Staj kredisizdir.
- Bölüm dışından alınan derslerin bir kısmının istenen amaçları sağlayıp sağlamadığı açık değildir.
- Öğrenciler ders içeriklerinin güncelleştirilmesini, bazı derslerin yeniden yapılandırılmasını, seçmeli ders sayısının artırılmasını, seçmeli derslerin ilişkili olarak düzenlenmesini ve bu derslerin seçiminde öğrencilerin yönlendirilmesini, kalabalık sınıflarda yapılan derslerin şubelere ayrılmasını

³ <http://www.bby.hacettepe.edu.tr/ek 1.pdf>

istemektedirler.

- Öğrenciler ve stajyer öğrenci kabul eden kuruluşların temsilcileri staj süresinin artırılmasını ve staj yapılan kurumlarla daha yakın bir ilişkinin geliştirilmesini beklemektedirler.

Bilgi yönetimi alanındaki uluslararası gelişmeler ile ülkemize özgü koşullarda gözlenen değişimlerin yol açtığı yeni programın kavramsal alt yapısı birbirini destekleyen yedi bileşenden oluşmakta ve her bileşen bilgi yönetimi programının kapsamı gereken belirli bir alt alanı yansıtmaktadır. Bu alanlar “bilgi yönetiminin temelleri”, “kaynak merkezli bilgi yönetimi”, “ilişki merkezli bilgi yönetimi”, “bilginin düzenlenmesi”, “bilgi sistemleri tasarımı”, “yönetim” ve “araştırma” olarak tanımlanmıştır.

İlgili kurullardan geçerek onaylanan, 2011/12 öğretim yılı itibariyle birinci sınıflardan başlayarak uygulanan (bk: Ek 5) lisans programının temel özellikleri şunlardır:

- Yeni programda mezuniyet için gereken toplam kredi miktarı 136, ders sayısı ise 41’dir. Bu derslerin 21’i zorunlu (toplam 76 kredi), 20’si seçmelidir (toplam 60 kredi). Yeni programda öğrenciler mezuniyet için gereken toplam kredinin %44’ünü seçmeli derslerden sağlamaktadırlar.
- Yeni programdaki derslerin 25’inin (%38) öğretim dili İngilizcedir. Bu derslerin 8’i zorunlu, 17’si seçmelidir.
- Yeni programda BBY kodlu zorunlu ders sayısı yarı yarıya azaltılmış, seçmeli ders sayısı ise yaklaşık iki kat artırılmıştır. Böylece öğrencilerin ilgi duydukları alanlara göre ders almalarına olanak sağlanmıştır.
- Son gelişmeler yeni programa yansıtılmış, mevcut programdaki derslerin yarısından fazlası yenilenmiş ve birçok yeni ders açılmıştır.
- Öğrencilerin yeni programdaki toplam 17 zorunlu dersin 12’sini ilk iki yılda yüklenmelerine olanak sağlanmış, seçmeli dersler dönemlere daha dengeli bir biçimde dağıtılmıştır.
- Staj kredili hale getirilmiş, staj süresi staj yapılan kuruluş temsilcilerinin olurları alınarak toplam 20 iş gününden 42 iş gününe çıkarılmış, öğrencilerin son sınıfın bahar döneminde haftada 3 iş günü staj yapmaları öngörülmüştür.
- Stajın yönetimi yeniden düzenlenerek Bölüm ile staj yapılan kuruluşlar arasında staj yapan öğrencilerden sorumlu öğretim üyeleri ve personelin belirlenmesi kararlaştırılmıştır. Her öğretim üyesinin belirli sayıda öğrencinin

denetiminden sorumlu olması planlanmıştır.

Değerlendirme ve Sonuç

Hacettepe Üniversitesinde bilgi profesyonellerinin yetiştirilmesi sürecinde lisans programları çeşitli nedenlerle birçok kez gözden geçirilerek uygulandıkları dönemlerin koşullarına uyumlu hale getirilmiştir. Değişime duyarlılık, kuruluşundan miras kalan ve özenle korunan bir ilkeye dönüşmüş gibidir. Kimi zaman gelişen bilim ve teknoloji; kimi zaman politik, sosyal, ekonomik olaylar; kimi zaman da toplumsal algıların yol açtığı farklı nitelikteki bilgi profesyoneline duyulan gereksinimler, lisans programlarının yenilenmesinde önemli etkenler olmuş gibidir.

Gerçekte, Bölümün öncüsü konumundaki Kütüphanecilik ve Dokümantasyon Enstitüsünün kuruluş nedeni olan “. . . uygulama düzeyinde görev yapacak kütüphanecileri eğitmek olmayıp, mesleğin ihtiyaç duyduğu atılım ve değişimleri yönlendirebilecek ve gerçekleştirebilecek uzman kütüphaneciler yetiştirmek. . .” (Hacettepe, 1973, s. 2) söylemi, kurucuların daha başlangıç aşamasında beklentilerinin ne denli radikal olduğunu göstermektedir. Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü’nün “hem oluştuğu dönemin özelliklerinden hem de parçası bulunduğu üniversitenin yapılanmasından kaynaklanan nedenlerle kendinden öncekilerden farklı bir model oluşturduğu ve bu niteliği ile ‘devrimci’ diye tanımlanabilecek bir yapıya sahip olduğu” çeşitli nedenlerle birçok kez dile getirilmiştir. Bilgi toplumunun kuramsal yapısının tanımlanmasında ve açıklanmasında, öncü düşünürler arasında sayılan Daniel Bell’in yayınlamış olduğu “Endüstri Sonrası Toplum” başlıklı çalışmasının da bu dönemde yayımlanmış olması ilginç bir tesadüftür (Çakın, 2007, s. 19).

1974/75 öğretim yılında başlatılan ilk lisans programını “ciddi bir çalışmanın ürünü” diye değerlendiren UNESCO uzmanı M.A. Gelfand’ın programdaki teknoloji kullanımını amaçlayan dersleri “övgüye değer” bulması son derece anlamlıdır. Çünkü bu dönemde teknolojideki gelişmelerin bilgi merkezlerinde sunulan hizmetlerin niteliğinde iyileştirmelere yol açacağı biliniyor olmakla birlikte, gelişmiş ülkelerde dahi o denli yaygın bir görüş olduğunu söylemek oldukça zordur. Örneğin 1970’li yıllarda ABD’de dahi bazı araştırmacılar kütüphane hizmetlerinin otomasyona geçirilmesini gereksiz görmekte, otomasyonu bonbon şekerini karşı kasabaya götürmek için Boeing 747 kiralamaya benzetmektedirler (Mason, 1971, s. 183).

Gelfand’ın önerileri çerçevesinde gerçekleştirilen değişiklikler 1979/80 öğretim yılında uygulamaya konulursa da, 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında ortaya çıkan yükseköğretimin yönetimindeki merkezîyetçilik anlayışının lisans progra-

mina katkısının son derece olumsuz olduğu görülmektedir. Bu dönemde İngilizce hazırlık programı sonlandırılmış, yeniden uygulamaya konulması için on üç yılın geçmesi gerekmiştir. Bu dönemde lisans programını etkileyen bir diğer olgu ise, kütüphanecilik bölümlerinin ders programları arasında %70 oranında örtüşmenin sağlanmasının üst yönetimler tarafından istenmesidir. Bu uygulamanın iki amacından söz edilebilir; bunlardan ilki, farklı üniversitelerde aynı konuda öğrenim gören öğrencilere kazandırılması istenilen bilgi, beceri ve davranışlara yönelik bir standart oluşturmak, diğeri ise bölümler arasında yatay geçiş yapacak öğrencilerin farklı ders programı uygulamasından zarar görmelerini engellemektir. Ortak program geliştirmenin arkasındaki anlayış olumlu görünmekle birlikte, bu yaklaşımın üniversitelerde yürütülen eğitim-öğretim ve araştırma etkinliklerine doğrudan müdahale olduğunun farkında olmak gerekir. Bu dönemde ön plana çıkan “merkeziyetçi” anlayış, akademik birimlerin istedikleri değişimleri gerçekleştirmelerini engellemiştir.

Bölümler arasında ortak program geliştirme konusundaki çalışmaların en anlamlı yararı, öğretim elemanlarının birbirlerinin yürüttükleri programlar ve içeriklerine ilişkin farkındalığı yaratmaları ve ayrıca, benzer sorunlar karşısında ortak tepkiler geliştirmenin önemini kavramalarıdır. Ortak program geliştirme toplantıları sonucunda benimsenen ilke kararı çerçevesinde, bölümlerin ileride üç anabilim dalı olarak yeniden yapılanma girişimlerinin alt yapısı oluşturulmuştur.

1993/94 öğretim yılında uygulanan üç anabilim dalı düzeyinde yapılanma, Bölümün sorumluluk alanını arşivciliği, dokümantasyon ve enformasyonu kapsar bir şekilde genişletmiş olmaktan da öte, bilgi hizmeti sunan profesyonellerin eğitilmesi olayının daha bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasına yol açmıştır. Önceki dönemlerden farklı olarak, lisans programlarındaki derslerin en az %30’unun İngilizce yapılmaya başlanması önemli bir farklılık ve ayrıcalık olarak görülmelidir.

1990’lı yılların sonlarına doğru, çok yönlü çevresel faktörlerin etkisiyle Bölümün lisans programında yeniden bir düzenlemeye gidilmesi ve bu düzenlemenin Yükseköğretim Kurulu’nun kararı ile 2002/03 öğretim yılı itibarıyla ilgili diğer üniversitelerde de uygulanmasının öngörülmesi, Hacettepe için oldukça anlamlıdır. Bu düzenleme sonucunda; üç anabilim dalında yürütülen programlar tek program olarak yeniden tanımlanmış, bölüm adı “Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü” olarak değiştirilmiş ve son olarak da bölüme kabul edilecek öğrencilerin ÖSS puan türünün “eşit ağırlıklı” olması gerçekleştirilmiştir. Böylelikle ülkemizde bilgi profesyonellerine yönelik var olan çalışma alanları arasındaki farklılığa dayalı anlayış yerine, birlikteliği ön plana çıkaracak yeni bir anlayışın filizlenme-

sinin yolu açılmıştır.

2000’li yılların ilk on yıllık dönemi tamamlanırken, bilgi toplumuna dönüşümün küresel ölçekte hızlandığı görülmektedir. Bilgi üretiminin artması, giderek dijitalleşmesi ve ağ ortamından erişilebilir olması bilgi hizmetlerinin büyük bir dönüşüm geçirmesine neden olurken, lisans programında yeni düzenlemelerin yapılmasını da gündeme getirmiştir. Ayrıca, 2002/03 öğretim yılından beri yürütülmekte olan ders programından kaynaklanan bazı sorunlar, farklılaşan piyasa koşulları ile öğrencilerin programdan beklentilerinin çeşitlenmesi, lisans programında kapsamlı değişiklikler yapılması sürecini hızlandırmıştır. İlgili kurullardan geçerek onaylanan Bölümün yeni lisans programı, 2011/12 öğretim yılında birinci sınıftan başlayarak uygulamaya koyulmuştur. Yeni programın öncekinden en belirgin farkı; bilgi teknolojilerindeki gelişmelerin ders programlarına daha geniş bir kapsam ve içerikle yansıtılmış olması, öğrencilerin ilgi alanlarına göre oldukça geniş bir havuzdan ders seçme olanağının yaratılması ve son olarak da, staj uygulamasının son sınıfta bir semestre boyunca haftada üç iş günü olarak gerçekleştirilmesine fırsat yaratmasıdır.

Sonuç olarak, bilgi profesyonelliği bilgi teknolojilerindeki gelişmelerden yoğun olarak etkilenen ender çalışma alanlarından biridir. Böylesi bir ortamda, hızlı ve sürekli bir değişim gösteren teknolojinin mesleki açılarından sağlayacağı olası kazanımların neler olabileceğinin izlenmesi gerekir. Her seferinde bilgi profesyonellerinin yeni roller üstlenmesini, yeni beceriler edinmesini kaçınılmaz kılan bu durum, lisans programlarında bazen oldukça kapsamlı bazen de sınırlı ölçekte değişiklikler yapılmasını zorunlu kılar. Hacettepe Üniversitesinde bilgi profesyonellerinin yetiştirilmesi sürecinde, ders programlarında kapsamlı değişikliklere yol açan sadece bilgi teknolojilerindeki gelişmeler değildir. 1980’li ve hatta 1990’lı yıllarda yürütülen ders programlarındaki yapılanmalarda sosyal, politik ve hatta ekonomik gelişmelerin etkilerini de izlemek mümkündür. Her program değişikliği döneminde bir yandan küresel ölçekte güncel mesleki anlayışın ders programlarına yansıtılmasına özen gösterilmiş, bir yandan da bir önceki programın yürütülmesi sırasında gözlenen eksiklik ya da yetersizliklerin giderilmesine çalışılmıştır.

Kaynakça

Çakm, İ. (1997). 25. yılında Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü. B. Yılmaz (Yay. Haz.). *Kütüphanecilik Bölümü 25. Yıl’a Armağan* içinde (ss.

- 7-31). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü.
- Çakın, İ. (1999a). Kütüphanecilik eğitimi ve yeni hedefler. *21. Yüzyıla Doğru Türk Kütüphaneciliği: 35. Kütüphane Haftası Bildirileri* içinde (ss. 135-146). Ankara: TKD.
- Çakın, İ. (1999b). Sanayi toplumunda bilgi profesyonellerinin eğitimi: Etkileşim ve değişim. A. Karataş, A. Çelenkoğlu, A. F. Kartal, S. Karaağaç ve N. Eroğul (Yay. Haz). *Düşünceler: TKD'nin 50. Yılına Armağan* içinde (ss. 137-160). Ankara: TKD Ankara Şubesi.
- Çakın, İ. (2007). Kütüphanecilerin eğitiminden bilgi profesyonellerinin eğitimine: Hacettepe Üniversitesinde son yirmi yıl. S. Kurbanoğlu, Y. Tonta ve U. Al (Yay. Haz.). *Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu, 24-26 Ekim 2007, Ankara. Bildiriler* içinde (ss. 19-23). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.
- Çakın, İ. (2005). Cumhuriyet'ten günümüze bilgi profesyonellerinin eğitiminde başlıca yönelişler. *Türk Kütüphaneciliği*, 19 (1), 7-24.
- Gelfand, M. A. (1977). *Turkey: Library education in Hacettepe University*. Paris: UNESCO.
- Hacettepe University, Institute of Library Science and Documentation. (1973). *Academic Program Outline*. s. 2.
- Mason, E. (1971). The great gas bubble prick't; or, computers revealed - by a gentleman of quality. *College and Research Libraries*, 32 (3), 183-196.
- Tuncer, N. (2007). Kütüphanecilik eğitiminde değişen ufuklar: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümünün ilk onbeş yılı. S. Kurbanoğlu, Y. Tonta ve U. Al (Yay. Haz.). *Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu, 24-26 Ekim 2007, Ankara. Bildiriler* içinde (s. 13-18). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.

Summary

The Department of Information Management at Hacettepe University is celebrating its 40th anniversary in educating information professionals. Since its foundation in 1972, there have been many changes in its undergraduate programs; some of these changes were “wide in scope” and some narrow. The aim of this study is to find answers to the questions such as when, why, and how these “wide in scope” changes of the programs have been implemented.

An undergraduate program for library education in Hacettepe University

was first introduced in 1974/75 academic year with the general goal as “to prepare librarians to work effectively on an operational level in all types of libraries”. The curriculum was designed and developed by two specialists invited from the USA. Two years later, a UNESCO specialist, M.A. Gelfand, while commenting on the curriculum stated that it had a thoughtfully conceived structure. He made further remarks that the curriculum was quite satisfactory in covering courses on current technology, sufficient in reflecting cultural characteristics of the country and finally, adequate in terms of emphasis on professional courses. His recommendations covered the issues relating to the provision of a place within the university library for exclusive use of students as a laboratory, the formation of an internship program as an integral part of the curriculum, and, finally, considering whether it was appropriate to extend the use of English in teaching some of the professional courses.

Since the 1974/75 academic year, the Department has undergone several changes. The first major change in the undergraduate program took place at the beginning of the 1979/80 academic year when some new courses were introduced, some were modified and some were enriched by integrating laboratory works. Almost a year later, following the military coup of September 12, 1980, the Higher Education Council (HEC) has issued a circular notice stating that the curricula of identical departments in different universities must show similarity of no less than 70 percent. This decree of HEC forced the Departments of Librarianship in the country to be aware of each other’s curriculum and to make the necessary adjustments.

During the early ’90’s the undergraduate program was based on the assumption that the department should comprise not only librarianship but also archival studies, documentation and information science. According to this newly formed structure of education, all students attended the same courses for the first two years; specialisation by divisions was planned to commence at the beginning of the third year. This practise was based on the notion that the existing single discipline based program was not sufficient to educate and train professionals as needed in archives as well as in documentation and information centres.

Until the end of the 2001/2002 academic year, the academic activities continued within three divisions as part of an organizational framework called the Department of Librarianship. Starting from the late 1990s, this practice was criticized as being less efficient in time in the face of unprecedented developments in information technologies. Furthermore, it has also been realised

that the graduate employment market requires that all the relevant professional knowledge, skills, and capabilities should be taught in a holistic approach. Based on this understanding, the HEC approved the appeal of the Department in 2002 to introduce a single modular-based undergraduate program that would allow students to choose courses corresponding to their interests from among a list of alternatives in addition to the compulsory courses. The appeal also included a request to change its name from “Librarianship” to “Information Management”.

With the arrival of a new generation of educators who were comfortable with technology, the undergraduate program of the department needed another revision. However, the catalysts for the latest revision of curriculum for information professionals at Hacettepe University did not come from technology alone, but also derived from the cultural and societal factors.

(EK 1): 1970’lerde Lisans Programı

1.YIL

<u>Zorunlu Dersler</u>			
Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Kütüphaneciliğe Giriş I	(3-0-3)	• Kütüphaneciliğe Giriş II	(3-0-3)
• İstatistik I	(3-0-3)	• İstatistik II	(3-0-3)
• Bilim Tarihi	(3-0-3)	• Sosyal Antropoljiye Giriş	(3-0-3)
• Psikolojiye Giriş	(3-0-3)	• Dilbiliminde Alan Çalışması	(3-0-3)
• Osmanlıca I	(3-0-3)	• Osmanlıca II	(3-0-3)
• İngilizce I	(3-0-3)	• İngilizce II	(3-0-3)

2.YIL

<u>Zorunlu Dersler</u>			
Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Müracaat ve Bibliyografya I	(3-0-3)	• Müracaat ve Bibliyografya II	(3-0-3)
• Kataloglama ve Sınıflama I	(3-0-3)	• Kataloglama ve Sınıflama I	(3-0-3)
• Araştırma Metodları	(3-0-3)	• Kütüphane İşlemleri	(3-0-3)
• İngilizce III	(3-0-3)	• Kataloglama ve Sınıflama uygulama I	(0-3-1)
		• İngilizce IV	(3-0-3)

Seçmeli Dersler (Her sömestre için en az 3 kredi)

• Arapça I	(3-0-3)	• Arapça II	(3-0-3)
• Farsça I	(3-0-3)	• Farsça II	(3-0-3)

3. YIL

Zorunlu Dersler

Gz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Kütüphane Tipleri I	(3-0-3)	• Kütüphane Tipleri II	(3-0-3)
• Elektronik Bilgi İşleme Giriş	(3-0-3)	• Süreli Yayınlar	(3-0-3)
• Kataloglama ve Sınıflama Uygulama II	(3-0-3)	• Sistem Analizi	(3-0-3)
• Müracaat ve Bibliyografya Uygulama I	(0-3-1)	• Katalogl. ve Sınıfl. Uygulama III	(0-3-1)

Seçmeli Dersler (Her sömestre için en az 6 kredi)

• Arapça III	(3-0-3)	• Arapça IV	(3-0-3)
• Farsça III	(3-0-3)	• Farsça IV	(3-0-3)
• Almanca I	(3-0-3)	• Almanca II	(3-0-3)
• Fransızca I	(3-0-3)	• Fransızca II	(3-0-3)

4. YIL

Zorunlu Dersler

Gz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Nadir Eserler ve N. E. Kütüphaneciliği I	(3-0-3)	• Nadir Eserler ve N. E. Kütüphaneciliği II	(3-0-3)
• Kitap Dışı Materyaller	(3-0-3)	• Yönetim Teknikleri ve Mevzuatı II	(3-0-3)
• Yönetim Teknikleri ve Mevzuatı I	(3-0-3)	• Bilginin Otomasyonu	(3-0-3)
• Bilgisayar Programlaması	(3-0-3)	• Almanca veya Fransızca IV	(3-0-3)
• Kataloglama ve Sınıflama Uygulama IV	(0-3-1)	• Müracaat ve Uygulama Uygulama II	(0-3-1)

Seçmeli Dersler (Her sömestre için en az 3 kredi)

• Almanca III	(3-0-3)	• Almanca IV	(3-0-3)
• Fransızca III	(3-0-3)	• Fransızca IV	(3-0-3)

(EK 2): 1980'lerde Lisans Programı

1.YIL

Zorunlu Dersler

Gz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Kütüphaneciliğe Giriş I	(3-0-3)	• Kütüphaneciliğe Giriş II	(3-0-3)
• Kitap ve Kütüphanelerin Gelişimi I	(1-0-1)	• Kitap ve Kütüphanelerin Gelişimi II	(1-0-1)
• Osmanlıca I	(3-0-3)	• Osmanlıca II	(3-0-3)
• İngilizce I	(3-0-3)	• İngilizce II	(3-0-3)
• Psikolojeye Giriş	(3-0-3)	• Transkripsiyon ve Transliterasyon	(2-0-2)
• Sosyal Antropolojiye Giriş	(3-0-3)	• Bilim Tarihi	(3-0-3)
• Uygulamalı Temel İstatistik I	(2-2-3)	• Uygulamalı Temel İstatistik II	(2-2-3)

2.YIL**Zorunlu Dersler**

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Araştırma Metodları	(3-0-3)	• Kataloqlama ve Sınıflama II	(3-0-3)
• Kataloqlama ve Sınıflama I	(3-0-3)	• Kataloqlama ve Sınıflama – Uygulama I	(0-2-1)
• Müracaat ve Bibliyografya I	(3-0-3)	• Müracaat ve Bibliyografya II	(3-0-3)
• Osmanlıca III	(3-0-3)	• Kütüphane İşlemleri	(1-2-3)
• İngilizce III	(3-0-3)	• Osmanlıca IV	(3-0-3)
		• İngilizce IV	(3-0-3)

Seçmeli Dersler (Her sömestre için en az 3 kredi)

• Arapça I	(3-0-3)	• Arapça II	(3-0-3)
• Farsça I	(3-0-3)	• Farsça II	(3-0-3)

3. YIL**Zorunlu Dersler**

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Kataloqlama ve Sınıflama – Uygulama II	(0-2-1)	• Süreli Yayınlar	(3-0-3)
• Müracaat ve Bibliyografya- Uygulama I	(0-2-1)	• Çocuk Kütüphaneleri	(1-2-2)
• Araştırma Kütüphaneleri I	(2-0-2)	• Araştırma Kütüphaneleri II	(2-0-2)
• Kütüphane İşlemleri II	(1-2-2)	• Programlamaya Giriş	(3-0-3)
• Halk Kütüphaneleri	(2-0-2)	• Nadir Eser ve N. E. Kütüphaneciliği II	(3-0-3)
• Okul Kütüphaneleri	(1-0-1)		
• Nadir Eser ve N.E. Kütüphaneciliği I	(3-0-3)		
• Staj I (bir ay)	(0-0-3)		

Seçmeli Dersler (Her sömestre için en az 6 kredi)

• Arapça III	(3-0-3)	• Arapça IV	(3-0-3)
• Farsça III	(3-0-3)	• Farsça IV	(3-0-3)
• Almanca I	(3-0-3)	• Almanca II	(3-0-3)
• Fransızca I	(3-0-3)	• Fransızca II	(3-0-3)

4. YIL**Zorunlu Dersler**

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Kitap Dışı Materyal	(3-0-3)	• Kataloqlama ve Sınıflama III	(1-0-1)
• Yönetim Teknikleri ve Mevzuatı I	(3-0-3)	• Müracaat ve Bibliyografya- Uygulama II	(0-2-1)
• Staj I (bir ay)	(0-0-3)	• Yönetim Teknikleri ve Mevzuatı II	(3-0-3)
		• Kütüphanecilikte Otomasyon	(3-0-3)

Secmeli Dersler (Her sömestre için en az 6 kredi)

• Almanca III (3-0-3)	• Almanca IV (3-0-3)
• Fransızca III (3-0-3)	• Fransızca IV (3-0-3)
• Nadir Eser ve N. E. Kütüphaneciliği III (3-0-3)	• Nadir Eser ve N. E. Kütüphaneciliği IV (3-0-3)
• Dokümantasyon (3-0-3)	• Arşiv (3-0-3)

(EK 3/a): 1990'lerde Lisans Programı (Kütüphanecilik Anabilim Dalı)

1.YIL

Zorunlu Dersler

Gz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Belge ve Bilgi Bilimlerine Giriş I (3-0-3)		• Belge ve Bilgi Bilimlerine Giriş II (3-0-3)	
• İletişim ve Toplum I (3-0-3)		• İletişim ve Toplum II (3-0-3)	
• Bilgi Kaynakları I (1-2-2)		• Bilgi Kaynakları II (1-2-2)	
• Bilgisayara Giriş* (3-0-3)		• Programlama I* (3-0-3)	
• Kullanıcı Grupları ve Özellikleri I (2-0-2)		• Kullanıcı Grupları ve Özellikleri II (2-0-2)	
• Mesleki İngilizce I* (2-0-2)		• Mesleki İngilizce II* (2-0-2)	

2.YIL

Zorunlu Dersler

Gz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Araştırma Yöntemleri I (3-0-3)		• Araştırma Yöntemleri II (3-0-3)	
• Bilginin Organizasyonu I (3-0-3)		• Bilginin Organizasyonu II (3-0-3)	
• Bilgi Erişim Kaynakları I (2-3-3)		• Bilgi Erişim Kaynakları II (2-3-3)	
• İstatistik I (3-0-3)		• İstatistik II (3-0-3)	
• Programlama II* (1-2-2)		• Programlama III* (1-2-2)	
• Mesleki İngilizce III* (2-0-2)		• Mesleki İngilizce IV* (2-0-2)	

3. YIL

Zorunlu Dersler

Gz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Kütüphane ve Kütüphanecilik (3-0-3)		• Kataloglama ve Sınıflama I (2-0-2)	
• Kataloglama ve Sınıflama I (2-0-2)		• Danışma Hizmetleri (1-2-2)	
• Danışma Kaynakları (2-2-3)		• Koleksiyon Oluşturma ve Geliştirme (3-0-3)	
• Teknik İşlemler (2-0-2)		• Okul Kütüphaneleri (2-0-2)	
• Staj I (0-4-2)		• Çocuk Kütüphaneleri* (2-0-2)	
• Enformasyon Teknolojisi* (3-0-3)		• Araştırma Kütüphaneleri I* (3-0-3)	
• Sistem Analizi* (3-0-3)		• Kataloglama ve Sınıflama Uygulama I (0-2-1)	

4. YIL**Zorunlu Dersler**

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Staj II	(0-4-2)	• Kütüphane Otomasyonu II*	(2-0-2)
• Kataloglama ve Sınıflama Uygulama II	(0-2-1)	• Kütüphane Mevzuatı	(3-0-3)
• Araştırma Kütüphaneleri II*	(3-0-3)	• Halk Kütüphaneleri II	(2-0-2)
• Kütüphane Otomasyonu I*	(2-0-2)	• Bilgi Hizmetlerinin Pazarlanması	(3-0-3)
• Yönetim I	(3-0-3)	• Bilgi Ağları*	(3-0-3)
• Veri Tabanları*	(1-2-2)	• Kütüphane Kurma ve Geliştirme	(2-0-2)
• Halk Kütüphaneleri I	(2-0-2)	Seçmeli Dersler (En az üç kredilik ders)	
		• Yayıncılık	(3-0-3)
		• Nadir Eser ve N. E. Kütüphaneciliği	(3-0-3)
		• Kütüphane Binaları	(3-0-3)

(EK 3/b): 1990'larda Lisans Programı (Arşivcilik Anabilim Dalı)**1.YIL****Zorunlu Dersler**

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Belge ve Bilgi Bilimlerine Giriş I	(3-0-3)	• Belge ve Bilgi Bilimlerine Giriş II	(3-0-3)
• İletişim ve Toplum I	(3-0-3)	• İletişim ve Toplum II	(3-0-3)
• Bilgi Kaynakları I	(1-2-2)	• Bilgi Kaynakları II	(1-2-2)
• Bilgisayara Giriş	(3-0-3)	• Programlama I	(3-0-3)
• Kullanıcı Grupları ve Özellikleri I	(2-0-2)	• Kullanıcı Grupları ve Özellikleri II	(2-0-2)
• Mesleki İngilizce I	(2-0-2)	• Mesleki İngilizce II	(2-0-2)

2.YIL**Zorunlu Dersler**

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Araştırma Yöntemleri I	(3-0-3)	• Araştırma Yöntemleri II	(3-0-3)
• Bilginin Organizasyonu I	(3-0-3)	• Bilginin Organizasyonu II	(3-0-3)
• Bilgi Erişim Kaynakları I	(2-3-3)	• Bilgi Erişim Kaynakları II	(2-3-3)
• İstatistik I	(3-0-3)	• İstatistik II	(3-0-3)
• Programlama II	(1-2-2)	• Programlama III	(1-2-2)
• Mesleki İngilizce III	(2-0-2)	• Mesleki İngilizce IV	(2-0-2)

3. YIL

Zorunlu Dersler

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Arşivciliğe Giriş	(3-0-3)	• Belge Yönetimi II	(3-0-3)
• Belge Yönetimi I	(2-0-2)	• Türkiyenin İdari Yapısı II	(3-0-3)
• Türkiyenin İdari Yapısı I	(2-2-3)	• Osmanlıca II	(3-0-3)
• Osmanlıca I	(2-0-2)	• Ofis Otomasyonu	(3-0-3)
• Enformasyon Teknolojisi	(3-0-3)	• Staj I	(0-4-2)
• Sistem Analizi	(3-0-3)	• Veri Tabanı Yönetim Sistemleri	(2-2-3)

4. YIL

Zorunlu Dersler

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Osmanlıca III	(3-0-3)	• Osmanlıca IV	(3-0-3)
• Arşiv Türleri	(2-0-2)	• Arşiv Yönetimi II	(3-0-3)
• Arşiv Yönetimi I	(3-0-3)	• Osmanlı Kurumları II	(3-0-3)
• Osmanlı Kurumları I	(1-2-2)	• Erişim Kaynakları	(3-0-3)
• Yönetim	(3-0-3)	• Seminer	(3-0-3)
• Staj II	(0-4-2)		

(EK 3/e): 1990'larda Lisans Programı (Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı)

1.YIL

Zorunlu Dersler

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Belge ve Bilgi Bilimlerine Giriş I	(3-0-3)	• Belge ve Bilgi Bilimlerine Giriş II	(3-0-3)
• İletişim ve Toplum I	(3-0-3)	• İletişim ve Toplum II	(3-0-3)
• Bilgi Kaynakları I	(1-2-2)	• Bilgi Kaynakları II	(1-2-2)
• Bilgisayara Giriş	(3-0-3)	• Programlama I	(3-0-3)
• Kullanıcı Grupları ve Özellikleri I	(2-0-2)	• Kullanıcı Grupları ve Özellikleri II	(2-0-2)
• Mesleki İngilizce I	(2-0-2)	• Mesleki İngilizce II	(2-0-2)

2.YIL

Zorunlu Dersler

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Araştırma Yöntemleri I	(3-0-3)	• Araştırma Yöntemleri II	(3-0-3)
• Bilginin Organizasyonu I	(3-0-3)	• Bilginin Organizasyonu II	(3-0-3)
• Bilgi Erişim Kaynakları I	(2-3-3)	• Bilgi Erişim Kaynakları II	(2-3-3)
• İstatistik I	(3-0-3)	• İstatistik II	(3-0-3)
• Programlama II	(1-2-2)	• Programlama III	(1-2-2)
• Mesleki İngilizce III	(2-0-2)	• Mesleki İngilizce IV	(2-0-2)

3. YIL**Zorunlu Dersler**

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Dokümantasyon ve Enformasyon Hizmetleri	(3-0-3)	• Bilgi-Belge Analizi II	(3-0-3)
• Bilgi-Belge Analizi I	(2-0-2)	• Bilgi Hizmetlerinin Otomasyonu	(3-0-3)
• Enformasyon Teknolojisi	(3-0-3)	• Bilgi Erişim İlkeleri	(3-0-3)
• Sistem Analizi	(3-0-3)	• Veri Tabanı Yönetim Sistemleri	(2-2-3)
• Staj I	(0-4-2)		

Seçmeli Dersler (Her sömestre için en az 3 kredi)

• İngilizce I	(3-0-3)	• İngilizce II	(3-0-3)
• Almanca I	(3-0-3)	• Almanca II	(3-0-3)
• Fransızca I	(3-0-3)	• Fransızca II	(3-0-3)

4. YIL**Zorunlu Dersler**

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Bilgi-Belge Analizi III	(3-0-3)	• Konu Uzmanlığı II	(2-2-3)
• Veri Tabanları	(1-2-2)	• Belge Bilgi Merkezi Kurma ve Geliştirme	(3-0-3)
• Konu Uzmanlığı I	(2-2-3)	• Bilgi Ağları	(3-0-3)
• Yönetim	(3-0-3)	• Dizin ve Öz Hazırlama	(3-0-3)
• Staj II	(0-4-2)		

Seçmeli Dersler (Sömestre için en az 3 kredi)

• İngilizce III	(3-0-3)	• İngilizce IV	(3-0-3)
• Almanca III	(3-0-3)	• Almanca IV	(3-0-3)
• Fransızca III	(3-0-3)	• Fransızca IV	(3-0-3)
		• Seçmeli Ders (Diğer anabilim dallarından)	(3-0-3)

(EK 4): 2000'lerde Lisans Programı**1.YIL****Zorunlu Dersler**

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Bilgi ve BelgeYönetimine Giriş I	(3-0-3)	• Bilgi ve BelgeYönetimine Giriş II	(3-0-3)
• Bilgi Kaynakları ve Hizmetleri I	(2-2-3)	• Bilgi Kaynakları ve Hizmetleri II	(2-2-3)
• Bilginin Organizasyonu I	(3-0-3)	• Bilginin Organizasyonu II	(3-0-3)
• Bilgisayara Giriş	(2-2-3)	• İnternet ve Bilgiye Erişim	(2-2-3)
• Psikolojiye Giriş	(3-0-3)	• Felsefeye Giriş	(3-0-3)
• İngilizce Okuma Becerileri I	(3-0-3)	• İngilizce Okuma Becerileri II	(3-0-3)

2.YIL

Zorunlu Dersler

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Bilgi Gereksinimi ve Kullanıcı Grupları	(3-0-3)	• Derme Geliştirme	(1-2-2)
• Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem. I	(2-1-2)	• Sistem Analizi	(3-0-3)
• Bilginin Organizasyonu Uygulama I	(0-2-1)	• Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem. II.	(2-1-2)
• Bilgi Merkezleri	(2-1-2)	• Bilginin Organizasyonu Uygulama II	(0-2-1)
• İstatistik I	(3-0-3)	• Veri Tabanları ve Çevrimiçi Tarama	(2-1-2)
• İngilizce Yazma Becerileri III	(3-0-3)	• Bilgi Erişim İlkeleri	(1-2-2)
		• İstatistik II	(3-0-3)

Seçmeli Dersler (Her sömestre için en az 4 kredi)

• Programlama I	(2-1-2)	• Programlama II	(2-1-2)
• İletişim ve Toplum I	(2-0-2)	• İletişim ve Toplum II	(2-0-2)
• Osmanlıca I	(2-1-2)	• Osmanlıca II	(2-1-2)
• Mesleki İngilizce I	(2-1-2)	• Mesleki İngilizce II	(2-1-2)

3. YIL

Zorunlu Dersler

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Sosyal ve İnsan Bilimlerinde Bilgiye Eriş.	(2-2-3)	• Temel ve Uygulamalı Bilimlerde Bilgiye Eriş.	(2-2-3)
• Bilgi Merkezlerinin Yönetimi	(3-0-3)	• Bilgi Teknolojisi Yönetimi	(2-2-3)
• Belge Yönetimi	(2-1-2)	• Örgütlerde Bilgi Sistemleri	(2-1-2)
• Web Tasarımı	(2-2-3)	• Dizinleme ve Öz Hazırlama	(2-2-3)

Seçmeli Dersler (Her sömestre için en az 5-6 kredi)

• Veri Tabanı Yönetim Sistemleri	(2-2-3)	• Bilgi Sistemleri Tasarımı	(2-2-3)
• Transkripsiyon/Transliterasyon	(2-2-3)	• Nadir ve Yazma Eserler	(2-2-3)
• Osmanlı Kurumları I	(3-0-3)	• Osmanlı Kurumları II	(3-0-3)
• Halk Kütüphaneleri	(2-1-2)	• Araştırma Kütüphaneleri	(2-1-2)
• Genel Öğretim Metodolojisi	(3-0-3)	• Çağdaş Yayıncılık	(2-0-2)

4. YIL

Zorunlu Dersler

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• İş Dünyasında Bilgiye Erişim	(2-2-3)	• Bilgi Hizmetleri Mevzuatı	(3-0-3)
• Toplum ve Mesleki Etik	(2-0-2)	• Tıbbi Bilgiye Erişim	(2-2-3)
• Bilgi Hizmet.Pazarlanması	(3-0-3)	• Bilgi Politikası	(3-0-3)
• Proje	(2-2-3)	• Staj	(0-8-0)
		• BilgiMerkezi Kurma ve Geliştirme	(2-1-2)

Seçmeli Dersler (Her sömestre için en az 5-6 kredi)

• Türkiye'nin İdari Yapısı	(3-0-3)	• Arşiv Yönetimi I	(2-1-2)
• Bilgi Okuryazarlığı	(2-0-2)	• Bilgi Danışmanlığı	(2-0-2)
• Okul Kütüphaneleri	(2-1-2)	• Çocuk Kütüphaneleri	(2-1-2)
• Medya ve Bilgi Yönetimi	(2-1-2)	• Seminer II	(2-0-2)
• Veri İletişimi ve İşbirliği	(2-1-2)	• Elektronik Bilgi Merkezleri	(3-0-3)

(EK 5): 2010'larda Lisans Programı**1.YIL****Zorunlu Dersler**

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Bilgi ve Belge Yönetimine Giriş	(4-0-4)	• Bilginin Düzenlenmesi	(4-0-4)
• Bilgi Kaynakları	(3-0-3)	• Bilgi Hizmetleri	(3-0-3)
• Bilgi Okur Yazarlığı	(3-0-3)	• Bilgi Erişim	(4-0-4)

Seçmeli Dersler

• Bilgisayar Yazılımı	(4-0-4)	• Programlama ve Algoritmalar	(4-0-4)
• Bilgi Yönetimi Kavramları	(3-0-3)	• Çocuk ve Gençlik Yayınları	(3-0-3)
• İletişim ve Toplum	(3-0-3)	• Bilimsel İletişim	(3-0-3)
• Bilgi Yönetimi ve Matematik	(3-0-3)		

2.YIL**Zorunlu Dersler**

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Sistem Analizi	(3-0-3)	• Araştırma Yöntemleri	(4-0-4)
• Bilgi Kullanımı	(3-0-3)	• Bilgi Arama Davranışları	(3-0-3)
• Belge Yönetimi	(3-0-3)	• Bilgi Mimarisi	(3-0-3)

Seçmeli Dersler

• İleri Programlama	(4-0-4)	• Web Tasarımı	(4-0-4)
• Bilgi Kaynaklarının Tanımlanması	(3-0-3)	• Dizinleme ve Sınıflama	(3-0-3)
• Elektronik Yayıncılık	(3-0-3)	• Arşiv Yönetimi	(3-0-3)
• Okul Kütüphaneleri	(3-0-3)	• Halk ve Çocuk Kütüphaneleri	(3-0-3)

3. YIL

Zorunlu Dersler

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Bilgi Merkezlerinin Yönetimi	(3-0-3)	• İçerik Yönetimi	(3-0-3)

Seçmeli Dersler

• Veri Tabanı Yönetim Sistemleri	(4-0-4)	• Bilgi Sistemleri Tasarımı	(3-0-3)
• Bilgi Danışmanlığı	(3-0-3)	• Derme Yönetimi	(3-0-3)
• Kurumsal Kütüphane/Arşiv Kurma ve Yön.	(3-0-3)	• Kurumsal İçerik Yönetimi	(3-0-3)
• Tıpta Bilgi Yönetimi	(3-0-3)	• Bilimsel ve Teknik Bilgi Yönetimi	(3-0-3)
• Hukukta Bilgi Yönetimi	(3-0-3)	• Müzelerde Bilgi Yönetimi	(3-0-3)
• Danışma Hizmetleri	(3-0-3)	• Medyada Bilgi Yönetimi	(3-0-3)
• İnsan Kaynakları Yönetimi	(3-0-3)	• Toplam Kalite Yönetimi	(3-0-3)
• Bilginin Görselleştirilmesi ve Sunumu	(3-0-3)	• Yönetim Bilgi Sistemleri	(3-0-3)
• Nadir ve Yazma Eserler Kütüphaneleri	(3-0-3)	• Araştırma Kütüphaneleri	(3-0-3)

4. YIL

Zorunlu Dersler

Güz Sömestresi	T P K	Bahar Sömestresi	T P K
• Meslek Etiği	(3-0-3)	• Staj	(0-8-9)
		• Araştırma Raporu	(4-4-6)

Seçmeli Dersler

• Proje Yönetimi	(3-0-3)	• Yenilik Yönetimi	(3-0-3)
• Akademik Yazma Becerileri	(3-0-3)	• Semantik Bilgi Yönetimi	(3-0-3)
• Bilgi Hizmetlerinin Pazarlanması	(3-0-3)	• Belge Mühendisliği	(3-0-3)
• Bilimsel ve Kültürel Mirasın Dijitalleştirilmesi	(3-0-3)		
• Öğrenim Yönetim Sistemleri	(3-0-3)		
• Bilgi Okur Yazarlığı Eğitimi	(3-0-3)		
• Coğrafi Bilgi Sistemleri	(3-0-3)		
• Kullanıcı Arayüz Tasarımı	(3-0-3)		
• Bilgi Hukuku	(3-0-3)		